

Verdenslitteratur. Vidunderlige tekster, dramatiske genreskift, litterære fejder, vittigheder, pornografi og livstræt desillusion. Det hele vist, oversat, fortalt og gjort begribeligt på syngende, dansende, smilende smukt dansk.

På vores planet

Af ANNE KNUDSEN

Ole Thomsen: Veje til Rom. Romersk litteratur fra Plautus til Juvenal. 615 sider. 398 kr. Aarhus Universitetsforlag. Fås på www.weekendavisen.dk

Du, som vil leve i morgen: At leve i dag er for silde, den, som er virkelig vis, Postumus, leved i går.

BORTSET fra adressatens lidt usædvanlige navn, som man iøvrigt uden at gøre vold på digtets metrum kan skifte ud med »Frederik« eller »Elisabeth«, er det lille lejlighedsdigt jo fuldkommen forståeligt, nærværende og aktuelt. Hvis ellers livsstilsmagasinerne kunne svinge sig op til denne formfuldendthed, kunne det såmænd stå som motto for et opslag om kvalitetstid og egen urtehave.

Men det er altså skrevet i Rom i det første århundrede af vores tidsregning, og digteren er Martial, hvis slagfærdighed allerede dengang skaffede ham både venner og uvenner, men flest beundrere. Han skrev ting, som i dag ville blive forbudt i de fleste af verdens lande: »Frygiske slaver i flok masturberede omme bag døren, når Andromache sad højt på sin Hektor til hest, og selv når Ithakamanden snorkoblede, havde den kyske Penelopeia et fast greb om Ulysses just dér.« Hele dét digt handler om, at jegpersonens kone er snerpet og kedelig og – især – ikke vil være med til analt samleje.

Det er velkendt, at den arme Ovid (en generation tidligere) var blevet forvist fra Rom under påskud af, at han fordærvede ungdommen med sin elskovspoesi, men Martial var en af de forfattere, der døde stille og fredeligt af alderdom. At den erotiske »fordærvelse« i Ovids tilfælde var et påskud, ser man af, at romerne virkelig ikke var ret sippede; der er masser af pornografiske tekster og billeder fra både Republikkens tid og det romerske kejserrige. I den før-kristne oldtid mente folk ikke, at sex var guderne imod eller på anden måde forkasteligt, og både græske og romerske mænd var dét, Ole Thomsen med et slående udtryk kalder »seksuelle opportuniste«; de bollede med det, der nu var til rådighed, uden smålig skelen til køn.

DET musikalske, ligesom smilende sprog er ikke den mindste fortræffelig ved Thomsens nye bog; det er en fornøjelse at læse hver eneste af hans sætninger. Det er horisontudvidende at læse hans betragtninger, og imponerende, som han formår at drage helt dugfriske paralleller til sit stof; her er en bog, som kan gøre hvem som helst fortrolig med oldtidens store forfattere.

Stoffet er jo oprindelig udvalgt af den mest hårdhændede redaktør, der tænkes kan, nemlig omkring 8.000 generationer af læsere, bogkøbere, bogejere, arvinger, opryddere og udsmidere; de bevarede tekster udgør en beskeden brøkdelt af, hvad der engang fandtes. I dag har vi som bekendt igen et barbari som det, der i folkevandringstidens kaos og den tidlige middelalders voldsorgier udryddede de hedenske tekster; kendskabet til den klassiske oldtid anses af toneangivende folk og politikere for at være en overflødighed, og tekster som dem, vi præsenteres for i Ole Thomsens værk, som »kedelige«.

Her i bogen kan man forvisse sig om, at det ikke har noget på sig: digtere som Catul og Horats vibrerer af underfundig humor, og samtids-historikeren Sallust skriver psykologiske portrætter, man ikke kunne gøre mere indsigtfulde i dag, mens Vergil romantiserer naturen som en bedre livsstilsguru, og Tacitus engagerer læseren i den type konflikter, den politiske historie egentlig

handler om. Seneca folder sin moralfilosofi ud, mens magtens folk omkring ham slipper enhver moral, og Petronius eksperimenterer med fortælleformer og synsvinkler, så ingen siden rigtig har overgået ham. Oversættelserne, hvoraf mange er spritnye og strålende gjort af Thomsen selv, er mundrette og medrivende, og det hele bliver af forfatterens tekst sat ind i den sammenhæng, oldtidens digtere og forfattere levede i, mens deres indbyrdes diskussioner om stil og litterære virkemidler bliver gjort forståelige og vedkommende.

DER er ikke en finger at sætte på denne nærmest mirakuløst vellykkede bog, bortset fra udstyret. Bogen er 615 sider lang og hårdt limet i ryggen, så den er både megatung og vanskelig at holde åben. Tilmed er de typer, den er sat med, mindre end i den avis, De sidder med; det er noget i retning af den typestørrelse, man bruger til varedeklarerationer på neglelakflasker.

Det er hård kost, både for hænderne, der skal holde bogen, og øjnene, som skal slide sig hen over siderne. Siderne er ellers kønne nok, men endnu engang må man bede og bønfalde det lærde forlag om en gang imellem at tænke nyt; *oro et obsecro*. I dette tilfælde ville jeg have anbefalet, at man tænkte ikke ud af, men ind i boksen. Værket kunne have været stykket ud i 15 små, smukke og håndterlige bøger i lommeformat og med tekst i læselig størrelse, og hvis man nu havde solgt dem samlet i en kassette (boks...), så havde man ikke risikeret, at læserne allesammen købte Ovid, men lod Tibul og Propertis ligge. Man kunne måske endda have ofret en enkelt illustration? Og man ville have sikret sig, at det var teknisk muligt for læserne at virkelig læse det, man har udgivet, uden varige mén. Hvor svært kan det være?

Det er så synd, så synd for Ole Thomsen, der vitterlig skriver, så et rigtig stort publikum kunne have glæde af det, at man bagefter forklæder ham som noget, man kun læser, hvis man træffer en kraftig beslutning. Og det er så synd, så synd for de forrygende tekster, der har overlevet så længe, at man ikke giver dem bedre vilkår.

Ikke desto mindre vil jeg varmt anbefale bogen eller dens (som boghåndværk lige så håbløse) 450 siders lillesøster *Pluk Dagen*, »forkortet til undervisningsbrug«. Der er langt mellem de generationer, der får en romersk litteraturhistorie, og en bedre end denne får man nok aldrig.

Det er rigeligt umagen værd at tage sig sammen og dykke ned i teksten; den kan netop læses som en serie små, overkommelige værker om en række spændende forfattere og deres liv og tanker; dette her er folk, man ville være glad for at have til bords.

Køb bogen; prisen er faktisk rørende, og De vil blive så glædeligt overrasket over, hvor underholdende, tankevækkende og *sjov* oldtiden i grunden var.

En bedre bog om romersk litteratur vil ikke blive lavet. Gian Lorenzo Bernini: Æneas' flugt fra Troja. 1619.

Glemt. Jørgen Hartung Nielsens krimi er en instruktion i, hvordan sådan en *ikke* skal skrives.

Fortrin

Af KATINKA BRUHN

Jørgen Hartung Nielsen: Glemmer du... 260 sider. 229 kr. Forlaget Cadeau. Fås på www.weekendavisen.dk

NOGLE gange har man det indtryk, at visse folk går rundt og tror, at det er en smal sag at skrive en krimi. Det er selvfølgelig overhovedet ikke tilfældet, og jeg kan forsikre, at det var en træls omgang at pløje sig gennem et makværk som Jørgen Hartung Nielsens *Glemmer du...*

Rigtige krimiforfattere arbejder med sproget, så det funkler hele vejen. De gør sig umage med at gestalte personerne nuanceret. De er omhyggelige med essentielle faktorer som spændingskurven og den psykologiske troværdighed, og de bedste i feltet lader en eller anden form for samtidsskildring og ditto kritik indgå som en væsentlig del af plottet.

Rigtige krimiforfattere skriver IKKE ex.mand, ex.kone eller ex.kæreste. Det staves eksmand og så videre, ligesom der IKKE er to k'er i dagbladet Politiken. Rigtige krimiforfattere gentager IKKE sig selv konstant og de sætter IKKE citationstegn om larmende i en floksel som »larmende stilhed«, og når en person er ældre end fyrrer år, bliver han eller hun IKKE pludselig et par sider længere henne omtalt som en ung mand eller kvinde, hvilket er tilfældet fem-seks-syv-otte gange i *Glemmer du...*

Kriminalkommissæren hedder Holmén, og han sidder nok så hyggeligt sammen med konen, datteren og et par børnebørn og drikker kaffe ude på terrassen, da han får besked over mobilen, at der er sket et mord. Så siger han gudhjælpemig og helt uden ironi farvel til familien på følgende måde: »Jeg må desværre forlade jer. Jeg er ked af det, men min tilstedeværelse er påkrævet.« Jamen sådan er der da ingen, der taler!

Klicheerne popper op her og der og alle vegne. Holmén »erindrer sig med ubehag«, og »returnerer til sit domicil«, og hans nye kvindelige kriminalassistent har »mandelformede, mørkebrune øjne, en lige, velformet næse og et par læber, der indbød til at blive kysset.« Når nogen »hamrer en pegefinger ind i tindingen«, bliver læseren belært om, at denne gestus er »et internationalt tegnsprog, der ikke behøvede nogen oversættelse.« Hvaba?

Kriminalassistenten med kysselåberne har på et tidspunkt en date og er trukket i »sin dristigste sommerkjole«, som »afslørede hendes kvindelige dyder«. Hvilke dyder? Huslighed, sparsommelighed, hjemmebag og strømpestopning? Sikke fortrin...

Hvad plottet angår, så er det langt, langt ude i slægt med Torben Nielsens *Nitten røde roser*. Samme slags hævnmotiv bag mordene, men det er så også alt.

Ifølge flapteksten er Jørgen Hartung Nielsen (1944) en »fuldtidsforfatter«, hvis værkliste omfatter »flere end 125 børnebøger«. Jeg gentager: hundredeogfemtyve. Og han kan stadig ikke stave til Politiken!

Jeg kunne blive ved og ved, men stopper her, hvor den kvindelige kriminalassistent skal i seng: »På natbordet lå en kriminalroman af nordmanden Jo Nesbø, Snemanden, hed den. Han kunne skrive, så man glemte tid og sted. En rigtig pageturner.«

Så sandt, så sandt og hvor er det bare fristende at vride yderligere kritik ud af det udsagn, men jeg kan nære mig, kan jeg...